

Épül a tiszai kőolajfinomító

Leninváros három új ipari komplexuma szoros technológiai kapcsolatban áll majd egymással. A tiszai kőolajfinomítóban, amely háromszáz hektáros területen épül fel, évente hárommillió tonna nyersolajat dolgoznak fel. A kőolajfinomító termékeinek nagyobb részét a helyszínen használják: a közeli olefinműbe 516 ezer tonna kis oktánszámú vegyipari benzint, a 2000 megawattos erőműbe pedig 1,3 millió tonna fűtőolajat szállítanak.

A kőolajfinomító területének rendezése során eddig egymillió köbméter földet mozgattak meg, 7 kilométer hosszú utat, 3 kilométernyi vízelvezető hálózatot építettek és hat tárolótartály alapozását fejezték be. Az ideai feladatok közül kiemelkedik, a négy — egyenként tízezer köbméter — henger alakú acéltartály átadása. 1974 végén ugyanis az olefinműben már megkezdik a termelési próbákat, és az olajfinomító felépítésig a testvérvállalatoktól vásárolt vegyipari benzint ezekben a tartályokban tárolják. A Budapesti Vegyipari Gépgyár brigádjai jelenleg két acéltartályt szerelnek, a vasútéptők pedig már öt kilométer hosszú iparvágányt fektettek le. A kőolaj-finomítóban jövőre kezdik meg a nagy készületek: a desztillációs tornyok és hőcserélők beemelését.

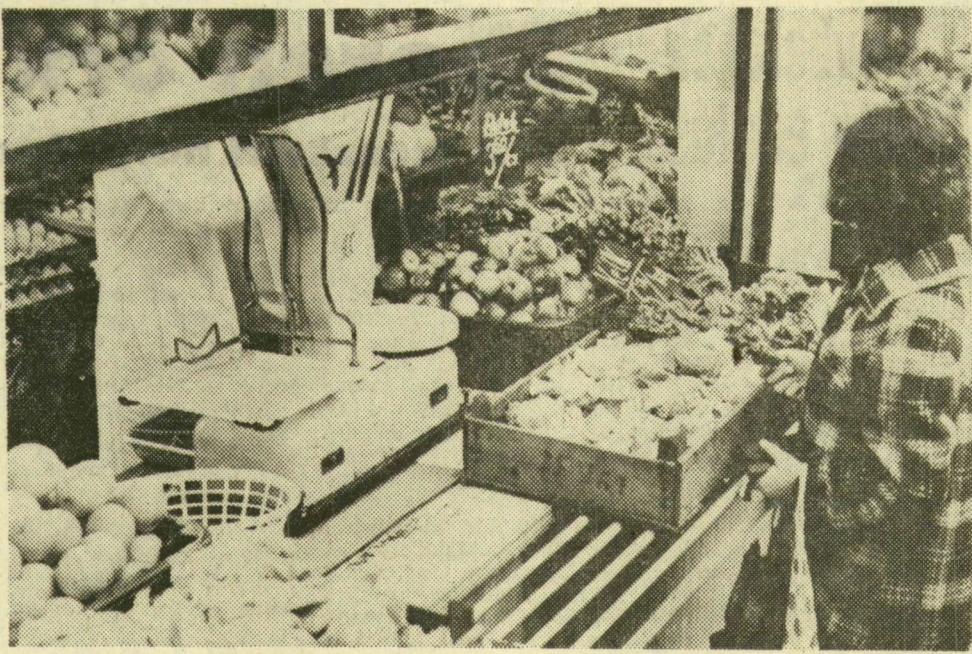
Vadászati mérleg

A Csongrád megyei vadászársaságok, s az egyéb, intenzív tenyésztéssel foglalkozó vadgazdálkodási gazdaságok sikeres idényt fejezték be. Mintegy hatvan ezer fácánt és körülbelül tizenöt ezer nyulat értékesítettek. Csupán a tapsifülekért — amelyek zömét elve szállították továbbtenyésztésre külföldre — kerek számban ötmillió forintot kaptak az exportáló vállalatától.

Az utóbbi esztendőben — különösen a Tisza—Maros-szögben — annyira elszaporodott az ózálomány, hogy szükségessé vált meghatározott keretek közti tervszerű gyűjtésük. Háromezret lőttek ki közülük, illetve szállították a szatmári feldolgozó telepre. Az itt csomagolt őzgerinc, s egyéb konyhakész áru valutát hozó exporttermék.

A vadászársaságok bevételeik jelentős részét fordítják fejlesztésre, munkájuk korszerűsítésére, könnyítésére. Tenyésztőtelepeket, voliéreket építettek. Számottevő az az összeg is, amit kis tehergépkocsik és traktorok vásárlására fordítottak. Ezeket szállítják az elejtett zsákmányt és a téli etetők feltöltéséhez a takarmányt. A traktoroknak jó hasznát veszik az úgynevezett vadföldök megművelésénél. A társaságok ugyanis nagyüzemi művelésre kevésbé alkalmas kisebb területeket bérelnek, vagy kapnak használatra a gazdaságoktól. Ezek a földeken lucernát, kukoricát, kölest, cirokot, természetesen, hogy saját állományuk takarmányszükségletét legalább részben fedezhessék.

A hasznos vadak védelmét szolgálja a kártevők irtása, s ez az idény befejezése után is tart. A rókák, vaddisznók, szürke varjak mellett sok kárt okoznak még a nyúlfiókákban is a csapatokban összehaverdó fekete varjak. Pusztításokra — az előirt óvintézkedések mellett — mérgező anyaggal injektált, és külön megjelölt tojásokat helyeznek el a varjaktól megszűnt helyeken.

A csarnokban

A reggeli nyitástól kezdve szokásos hétközepepi piaci forgalom zajlik a Marx téri csarnokban. Kint sűrű szemekkel esik az eső. Előtte az is beszél a pavilonok védett sorába, aki nem akar venni semmit, aztán mégis sorba áll az állami gazdaság előtt sült halért. Inkább itt vásárol jóízű fehér-tavi pontyot, semmint a kívül árusító maszek sütőgömböt, ahol most el is lehet ázni. Nem térferegnek persze a munkák, akik igyekvők, vagy délutáni műszakos háziasszonyok, akik sietnek jól, gyorsan és olcsón vásárolni a nekik tetsző árukból.

AHOGYAN MEG-ALMODTÁK?

mellett hetek óta megjelent már a melegágyi saláta, uborka, retek, zöldborsó, sőt áránál fogva a még kuriózumszámba menő paradicsom is. Látszatra olyan a csarnoki piac, mint amilyennek megálmodta, megtervezte annak idején a városi tanács kereskedelmi osztálya. Elvégre közel 13 millió forintba került a teljes építmeny, hogy az időjárás viszonyosságai elől véde legyenek a vásárlók és az eladók, és a környezet is tiszta, higiénikus legyen.

Csalóka azonban a látszat, ha tüzetesebben vizsgálódunk itt. Ez a véleménye a csarnokba látogató Bodola Miklósnak, a városi tanács kereskedelmi osztálya vezetőjének is. A szemlélődést kezdjük azon az oldalon, ahol a Móra Ferenc Tsz árusít. Hogy saját természetű portékáit-e? Ezt ne firtassuk. Erre a napra két szállítólevél tanúsága szerint érkezett ide 76 kilogramm alma, 8 kilogramm uborka, 50 csomó zöldségzöldje, 42 kilogramm keltáposzta, 150 csomó retek, 60 fej saláta. Ugyanitt lehúzza vakoskodnak azok az ablakok, amelyeknek feliratozása szerint vágottot csirkét kellene árusítani.

BETEGSÉG MIATT ZÁRVA

Árusítást ugyanazokból a saját nevelésű és vágású csirkekből, amelyekből egyébként felszolgálnak a térsz csirkecsárdájában — világosít fel az elárúsító. Aligha hihető, hogy a csárdában megfelelő vágott baromfi itt nem felel meg a KÖJÁL-nak. Inkább ott kereshető a probléma nyitja, hogy bizonyos előírási szabályokat nem tartanak be a pavilonban.

A Konkordia zöldséget, gyümölcsöt árusító pavilonja 23 ÁFÉSZ-é. Most azonban a lehúzott ablakok egyikén

tábla hirdeti: „Betegség miatt zárva.”

— Már hetek óta — teszi hozzá Babinszki László, a szolgáltató üzem vezetője és még hozzáfűzi: — Korábban heteken át zárva tartott a szegedi ÁFÉSZ javilonja is, mert nem volt elárúsítója.

A városellátó közös vállalatról azt hinné ember, hogy ebben a csarnokban a nevéhez illő árukat hoz forgalomba 15 négyzetméter alapterületű pavilonjában. Tévedés. Kosmetikai cikkeket, ajándéktárgyakat és efféléket lehet csak itt kapni. Bodola Miklós megjegyzi, hogy eredetileg dohányboltra szült az engedély, vagyis az üzlet jelzőszámába mindez belefér.

Ilyen öszvéresítéssel, vagy az igények sürgette áruk kiszorításával találkozni itt máshol is. A sorban azonban kiugró a Csongrád megyei MEK-nek egyik 45 négyzetméter alapterületű zöldség-gyümölcs és vetőmag pavilonja, illetve Baba Lászlóné üzletvezető szorgalmas munkája, ahogy kiszolgál: mér, kínál, visszad, s menet közben pótolja a fogyó árukat, már amelyiket tudja. Mára szóló megrendelésének ugyanis csak 70 százalékát kapta meg. Ha akar — márpedig igen —, akkor sem tud maradéktalanul versenytárs lenni. Keresnek újhagymát, hegyes erős paprikát. Nála nincs. Frissen kapott zöldarújának összsúlya közel 3 mázsa.

NAGYOBB ÁRUBŐSÉGET ÉS MINŐSÉGET

A másik bejárat-hoz közel nagy tumultus áll egy pavilonnál. Valaki talán felöntött a garatra, és önálló „müsort” ad? Nem. Új cégtábla került fel Avramov Illés bolgárkertész nevével arra a 32 négyzetméter nagyságú pavilonra, amelyet eddig — állítólag gombaárusításra — a baksi Magyar—Bolgár Barátság Tsz bérelt, de felmondott.

— Mi az, hogy bérelt? Hónapokon át mindmáig nem fizetett bérleti díjat, többszöri levelezésre sem — jegyzi meg Babinszki László. A bolgárkertész viszont befizette az egyszeri igénybevételei díjat és vállalta az évi bérletet. És mivel mutatkozott be első piacos üzleti napján? Mintegy 12—14 mázsanyi friss, széles választékú áruval. Ez a tény nem szorul propagandára, de nem oldaj meg a piaccsarnok el látottságát zöldségfélékből, gyümölcsből. Üzletpolitikai viszont az is, hogy hatósági engedélyt kapott ide a bolgárkertész, mert nem volt

nála nagyobb árúbőséget és minőséget felkínáló vállalat, közös gazdaság, versenytárs.

Neki átellenben olvasható a szegedi Felszabadulás Tsz pavilonján: „Zöldség-zöldségvirág-virág”. Ami itt zöld, az csak a virágok szára, levele. Az elárúsító szerint ősz óta nem árultak egy fia zöldségféléket sem, virágból viszont havi 60—65 ezer forint a forgalmuk. Úgy látszik, ez elég, ha megtévesztő is, a cégtábla. Nemtetsző jelenség ugyanakkor a Csongrád megyei MEK nagyobbik pavilonjában: egy üveg borjúsodott tetejű paprika tiltakozik az eladás ellen. Egy láda romlásnak indult citrom néz ki az ablakon, és kilónként 65 forintért olyan törődött, összeaszott paradicsomot kínálnak, amelyet öt nappal ezelőtt szállítottak ide. Ugyanitt több elárúsítóablak vakon néz kifelé, mint-ha feleslegesek lennének. Vagy túl nagy lenne a pavilon ahhoz, amit, és ahogyan most benne árusítanak?

Kereskedni, az árut beszerezni, teríteni, felkínálni, eladni itt, a piaccsarnokban is éppúgy kell tudni, mint bármely más élelmiszerüzletben. Olykor olyan érzése támad itt az embernek, mintha egyes pavilonok bérlői vagy eladói kénytelen-kelletlen foglalkoznának csak a vásárlók jó ellátásával, amire pedig vállalkoztak.

A városi tanács kereskedelmi osztályának van módja arra, hogy egyes pavilonok áruinak profilját megváltoztassa a szükségletek szerint. Tapasztalni itt olyan „elszakosodást”, kimondatlan kiszólást, hogy „ez van! eszed? nem eszed? mit választasz?”, amely ellenkezik az eredeti célkitűzéssel, azzal, hogy Szegednek valóban piaccsarnoka legyen ez a zárt rendszerű pavilon, és töltsse be mindennapos szerepét a vásárlók érdekében.

Lódi Ferenc

Középen is

Sokféle bizonyítványt kiállítanak mostanában a mai munkásemberről. Mindenféle felméréssel, vizsgálattal, tesztekkel kínálgatják a munkás kollektívákat, aztán számítógépekbe teszik a választásokat, megkeverik — és kijön valami képlet: mérsékeltlen érdeklődő, nem eléggé iskolázott, soványka még a tulajdonosi érzése, meg effélék. Nem azt mondom, hogy ez a tudományos átlagolás meg százalékolás meddő játék, mert sok mindenre rávezetett már bennünket, de az élő, eleven munkásembernek, tulajdonságainak, gondolatainak, törekvéseinek rettenetesen szűk ez a ketrec. Különösen akkor, ha csudabogarakat fogalmazunk a kérdésekre. Olvastam már felmérérdéklődő kérdőíven ilyesféleket: kicsoda Bandaranaike; mely európai országokban működik szociáldemokrata kormány; milyen országok szövetkeztek a CENTO-ban; mit jelent a „trösztsítés”; mi az az R-alap; mit ért árszínvonalon? — és így tovább.

Az az érzésem, hogy minden ilyen méricskélés éppen csak belekap a témába. De miért is lenne más-ként? A mentalitást nem lehet fokolni, centizni? A munkás magatartás, gondolkodás és szemléletváltozás igazán csak ott, a közelben, a munkában, az együttélésben tapintható.

Azért kerültem ekkorát, mielőtt a mondandó lényegére térnék, mert sajnos nem csak a felmérések, hanem a tapasztalások is elég hézagok és megmerevedettek. Sokszor panaszkodunk már ezeken a hasábkokon is, hogy sok üzemi, vállalati vezető igyekszik leráznai a munkásvélemények kötelező terhet, olyan magyarázattal, hogy „közgazdasági műveltség nélkül nincs értelmes beleszólás!”

Hogyne esne hát jól, amikor egy fontos vállalati megbeszélésen, ahol csupa-csupa vezető ember tanácskozik, az igazgató szenvedélyesen üti az asztalt, és körülbelül ezt magyarázza közvetlen munkatársainak: „Tessék már végre tudomásul venni, hogy nem valami értetlen tömeggel dolgozunk, hanem mindenre érzékeny munkásemberekkel!”

És a kifakadás után elmondja, hogy mit tapasztalt a szocialista brigádvezetők tanácskozásán. Még jó tizenöt évvel ezelőtt is bérpanaszokat öntöttek az asztalra a munkások, ha az igazgatóval találkoztak. A munkaruha, az üzemi konyha, a túlóra, az öltöző és a fürdő volt a diskurzus tárgya. Ezekért harcoltak, és ha kellett, hangoskodtak. De milyen más a téma most! Igaz, közben elhalványultak a régi kis szleplők, kényelmes munkahelyek születtek, a többszöri bérrendezések meghozták az anyagi megnyugvást. Szóval: az igazgató egyre-másra azt tapasztalja, hogy a munka, a közös tevékenység eredményessége, sikere, gondjából foglalta el a főhelyet a munkás gondolkodásban. Arra legérzékenyebbek az emberek, hogy tudnak-e terv szerint, folyamatosan, jó anyagellátással, praktikus módon dolgozni. Mindezt összefoglalóan munkaszervezőnek nevezik. S lehetséges, hogy tíz vagy húsz brigád sem tudna együttesen valami optimális munkaszervezési rendszert elméletileg kidolgozni, az azonban bizonyos, hogy a rendtelenséget, a huzavonát, a tanácstalanságot, az állandó átszervezést és átirányítást nem viselik az emberek. Arra ma már éppen olyan idegesen és szenvedélyesen reagálnak, mint valamikor a kicsi bérré, vagy a rossz munkakörülményekre.

Arisztokratikus és antidemokratikus magatartás lenne különféle ürügyekkel — a hozzáértés kétségbevonása, rosszindulat feltételezése, szakmai góg stb. — devalválni ezeknek a munkás észrevételeknek a jogát és tartalmát. De súlyosabban is fogalmazhatnánk: politikailag túrhetetlen az ilyesmi!

Szeretném még egyszer aláhúzni: egy igazgató gondolata és állásfoglalása lelkesített fel. Nem azért, mintha fehér holló lenne, nem. Inkább azért, mert úgy érzem, ez a munkás elvárás is, ez a legelső követelmény is — csak éppen középen döccen olykor a szerker. Ahol az elvekből gyakorlatot kell csinálni, ott ütköznek meg leginkább nézetek és gyakorlatok. Az élet logikája okozza ezt a helyzetet, s nem a vezetés középső polcain elhelyezkedő vezetők értetlensége. Viszont a demokratizmus kulcsa is ez alatt a küszöb alatt van! Az a régi és tipikus ellentmondás fakad föl itt is, hogy „megvolnék én jól a Központi Bizottsággal, a helyi vezetéssel, meg az igazgatóval is — csak a művezető, a műhelyfőnök, az osztályvezető nem akar megérteni!”

Ez a láncszem rendkívül fontosá vált a társadalmi fejlődés mai szakaszában. Mondhatnánk azt is: manapság jórészt itt dől el a munkahelyi demokrácia helyes vagy helytelen gyakorlása. Az itt dolgozó vezetők belátásán, problémaérzékenységén, politikai öntudatán hihetetlenül sok múlik. Ösztönző-középen is az elvek gyakorlásának fontosságában? — ez a drámai kérdés. És roppant szimpatikus, ha nemcsak „alulról”, hanem „fölről” is nyom az a bizonyos politikai sáta annak érdekében, hogy a munkás okos szava érvényesüljön a termelésben.

SZ. SIMON ISTVÁN

Helyiipari vásár Miskolcon

Az idén augusztusban immár hatodik alkalommal rendezik meg a miskolci helyiipari vásárt és kiállítást. A rendező házigazda az idén Miskolc megyei város tanácsa lesz. A penteken megalakult szervező bizottság nemcsak Borsod megyében, de az ország más vidékein működő

vállalatokat, üzemeket, szövetkezeteket és kisiparosokat is meghív.

A miskolci sportszarnokban és az előtte levő téren megrendezésre kerülő kiállításon több mint másfél száz kiállító részére biztosítanak helyet.

Kotorják a Hortobágyot

A pusztát kettészelő Hortobágy folyó nemcsak a környék belvízmentesítésében, de az egyre szélesebb körű öntözés gazdálkodásában is fontos szerepet tölt be. A Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság szakembereinek irányításával hozzáláttak a folyó mélyítéséhez, kotrásához, partjainak erősítéséhez. A Hortobágy folyón, valamint a Hortobágy—Berettyó főcsatornáján eddig hatvan kilométer hosszan végeztek el korszerűsítést.